

«Экономикалык адистиктеги студенттердин билим сапатын жогорулатууда окутуунун жаңы технологияларын колдонуунун педагогикалык шарттары» аттуу темадагы 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн Машанова Айнура Сапарбаевна тарабынан жазылган диссертациялык изилдөөгө

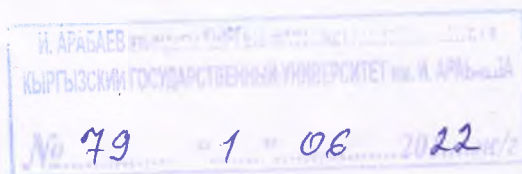
РАСМИЙ ПИКИР

1. Диссертациялык изилдөөнүн темасынын актуалдуулугу. Коомдун заманбап өнүгүү этабы жогорку окуу жайларынын студенттерин даярдоого карата коюлган талаптардын өзгөрүүсү менен мүнөздөлөт, калыптанышы менен байланыштуу. Демек, кесиптик ишмердиктин дээрлик бардык түрлөрүнүн максатын жана мазмунун өзгөртүү менен, заманбап экономисттин кесиптик-аң сезимин калыптандыруу процессинде, экономикалык даярдыктын мааниси, педагогдорду жана практиктерди барган сайын студент жаштарды экономикалык социалдаштыруу процессинин эффективдүүлүгүн жогорулатуунун оптималдуу жолдорун издөөгө көбүрөөк кайрылуусун мажбурлоодо.

Изилдөөнүн актуалдуулугу Кыргызстандагы экономиканын заманбап абалы, өндүрүштүн бардык тармактарында экономикалык жогорку компетенттүү билимдүүлүккө ээ болгон адистердин жетишсиздиги менен аныкталып турат. Кыргызстандын билим берүүнүн сапатын башкарууну жана сапатын контролдоону өнүктүрүү, модернизациялоо программасынын жана Кыргызстандагы 2020-2030-жылдар аралыгындагы билим берүүнү өнүктүрүү концепциясынын маанилүү компоненти болуп эсептелет. Билим берүү бүгүнкү күндө социалдык жана экономикалык прогресстин негизги фактору катары каралган. Жогорку билим берүүдө глобалдык реформаларды дүйнөлүк деңгээлде жүргүзүү – убакыттын талабы жана буйругу. Инновациялык процесстердин натыйжасы жана педагогикалык технологияларды түзүү жана колдонуу болуп эсептелинет, андыктан изилдөөнүн жүрүшүндө экономикалык адистиктеги студенттердин билим сапатын жогорулатууда окутуунун жаңы технологиясы, көп баскычтуу тренинг, изилдөө технологиясы, кызматташтыкта окутуу технологиясы, майнор технологиясы.

Мамлекеттин билим берүү саясаты тактыкка ээ болуу менен маанилүү максатка – Ата мекендик экономиканын жана Эл аралык стандарттардын, анын ичинде Болон макулдашуусунун талаптарына туура келүүчү адистерди

Окуучу катталган: *[Signature]*

даярдоо деңгээлине кепилдик берүүгө жана билим берүүдө билим сапатын жогорулатууга багытталган.

Экономикалык билим берүү түшүнүгүн аныктоодо билим сапаты түшүнүгүнүн жалпы аныктамасына негизделүү менен анын көп аспектилүү мүнөзүн эске алган. Жүргүзүлгөн тарыхый-педагогикалык талдоо көрсөткөндөй, педагогикалык концепцияларды иштеп чыгууга системалык

Теориялык изилдөөлөргө жүргүзүлгөн иликтөөлөр жана талдоолор, реалдуу жогорку окуу жайларында, адистерди даярдоонун сапаты коомдук – саясий, экономикалык, уюштуруучулук, материалдык –техникалык, психологиялык, укуктук, маалыматтык жагдайларга көз каранды деп айтууга мүмкүндүк бергендиктен биринчи кезекте педагогикалык каражаттар менен камсыздалуусу зарыл деп эсептейт. Алар: билим берүүнүн мазмуну, билим берүү технологиялары, окутуу методикасы, окутуучулар жамаатынын квалификациясы, студенттердин танып билүү иш аракетин уюштуруу. Изилдөөнүн теориялык мааниси, процесстин өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен педагогикалык категория катарында ЖОЖдо кесиптик билим берүү “Студенттерге экономикалык билим берүүнүн эффективдүүлүгү деген түшүнүктүн белгилерин мазмундук-дидактикалык моделдин негизинде такталууга тийиш. Демек, коюлган маселени чечүү үчүн зарыл болгон теориялык негиздер жетишээрлик жана изилдөө (**«Экономикалык адистиктеги студенттердин билим сапатын жогорулатууда окутуунун жаңы технологияларын колдонуунун педагогикалык шарттары»**) учурдун актуалдуу маселерине багытталган деп айтууга болот.

Диссертациялык иш үч главадан турат, изилдөөнүн **биринчи главасы «ЖОЖдо студенттердин билим сапатын жогорулатууда окутуунун жаңы технологияларын колдонуунун теориялык негиздери»** деп аталып, анда түрдүү булактардын негизинде изилдөөнүн биринчи милдети катары белгиленген жогорку окуу жайынын студенттеринин билим сапатын жогорулатуунун базалык түшүнүктөрү жана ЖОЖдо кесиптик даярдоо процессинде студенттердин экономикалык билим сапатын жогорулатууда жаңы технологияларды колдонуунун өзгөчөлүктөрүнүн педагогикалык билимдер системасындагы ордун айкындоого байланыштуу теориялык көз караштар талдоого алынган. *Билим сапаты* – кандай болууга тийиш жана ал кандай максат үчүн кызмат кылуусу керек деген коомдо орун алган түшүнүктөргө билим берүү процессинде анын натыйжаларынын ылайык келүүсүнүн чен-өлчөмүн туюндуруучу интегралдык мүнөздөмө, белгилүү бир максатка жетүү жана жашоонун сапатын жакшыртуу үчүн аны колдонуунун конкреттүү шарттарында алынган билимдин актуалдуулугу.

Билим берүүнүн сапатын азыркы учурда анын социалдык натыйжалуулугун шарттоочу төмөнкү факторлорго таянып *аныкталат*:

- ишмердиктин бул же тигил чөйрөсүндөгү руханий маданияттын жана тажрыйбанын мыкты жетишкендиктерин камтыган мазмун;
- педагог кызматкерлердин жогорку кесиптик чеберчилиги;
- жаңы педагогикалык технологиялар жана аларга ылайык келүүчү материалдык-техникалык жабдуулар;
- калктын билим алууга болгон муктаждыгынын толуктугу аркылуу, ошондой эле билимдин сапаты анын фундаменталдык мүнөзү, тереңдиги жана окуу жайын аяктагандан кийин ишке болгон талап.

Билим берүүнүн сапатын түшүнүүгө мамиле төмөнкү ырааттуулукта көрсөтүлүшү мүмкүн: билим алып жүрүүчү; билим берүү; билим алуучу; билим берүү ыкмаларынын сезимталдыгы; билимдин негиздери; алынган билимге болгон талап; жаңы билимдерди алуу. Себеби коомдун интеллектуалдык, маданий, руханий абалын түзүүчү бул билим. Ал эми билим берүүнүн мазмуну жана анын багыты билим берүү программаларын жана стандарттарын чагылдырат.

Экинчи глава «Окутуунун жаңы технологияларын колдонууда өбөлгө түзүүчү усулдары изилдөөнүн материалдары жана методдору» деп аталып, анда экономикалык адистиктеги студенттердин билим сапатын жаңы технологияларды колдонуу аркылуу жогорулатууга өбөлгө түзүүчү изилдөө усулдары, теориялык модели, педагогикалык шарттары орун алган.

Жаңы технологияларын колдонуунун аныктоодо *изилдөөнүн объектиси* катары ЖОЖдогу экономикалык адистиктеги студенттердин билим сапатын жогорулатуудагы окутуу процесси, ал эми *изилдөөнүн предмети* катары билим сапатын жогорулатуунун *педагогикалык шарттары* каралган.

Изилдөөнүн аныктоочу этабында жүргүзүлгөн экспериментте жалпысынан студенттердин экономикалык билимдерди өздөштүрүү деңгээлинин төмөндүгү, ошого жараша окутуунун сапатынын жетишсиздиги, теманы түшүнүүдөгү көйгөйлөр, кызыкчылыктарынын өзгөрүүсү, тандалган максаттан көңүл калуусу, өзүнүн ийгилигинен шектенүүсү, кээ-бир студенттин таанып-билүүнүн зарылдыгын колдой турган ресурсун жок кылган стресс абалы, окуу жайга болгон окуу төлөмдөрү (контракт), студенттерде энтузиазмдын жотугугу аныкталып, студенттердин билимге болгон кызыгуусун арттыруу максатында **окутуунун жаңы технологияларынын 5 түрүн тандап алган**: Окутууда колдонулуучу бул жаңы технологиялар илимий үлгү катарында берилип артыкчылыктары (*приоритет*) технологиялардын өзгүчөлүктөрүндө сүрөттөлгөн.

1. Көйгөйлүү окуу технологиясы. Көйгөйлүү технологиянын максаты – билим, көндүм, чеберчилик жөндөмүнө ээ болуу, өз алдынча ишмердүүлүк усулдарын өздөштүрүү, таанып-билүү жана чыгармачылык жөндөмдөрдү өнүктүрүү.

2. Көп баскычтуу тренинг. Бул окутуу технологиясы студенттердин алдында турган проблемалуу жагдайларда чыгармачылык менен чечүүнүн тынымсыз өсүшүнүн принциби.

3. Изилдөө технологиясы. Изилдөө ыкмасынын алкагында окутуу, студенттердин түз тажрыйбасына, анын издөө процессинде кеңейишине, изилдөө ишмердүүлүгүнө, дүйнөнүн активдүү өнүгүшүнө негизделет.

4. Кызматташтыкта окутуу технологиясы. Топтун мүчөлөрүнүн өз ара көз карандылыгы; топтун ар бир мүчөсүнүн жеке ийгилиги жана топтун ийгилиги үчүн студенттин жеке жоопкерчилиги; топтогу биргелешкен билим берүү жана таанып билүү ишмердүүлүгү; топтун ишине жалпы баа берүү.

5. «Minor» технологиясы. Болочоктогу экономисттин керектүү маалыматты жана эмгек ишмердүүлүгүнүн маалыматтарын натыйжалуу жана эффективдүү иштеп чыгууга, сорттоого жана сактоого мүмкүндүк берет.

Изилдөөнүн үчүнчү главасында «ЖОЖдун экономика адистигинин студенттеринин билим сапатын жогорулатуу үчүн жүргүзүлгөн эксперименталдык иштин натыйжасы» деген аталышта берилип, эксперименталдык ишти уюштуруунун максаты, мазмуну жана этаптары, эксперименталдык иштин жыйынтыгы берилген. Бул главада алынган маалыматтардын негизинде эксперименталдык ишти уюштуруунун технологиясы, кесиптик даярдоо процессинде студенттердин экономикалык билим сапатын жогорулатууда жаңы технологияларды колдонуунун методикасы сүрөттөлгөн, ошондой эле алынган натыйжалар иликтөөгө алынып, корутундулар чыгарылган. Диссертациянын үчүнчү бөлүмүндө эксперименталдык иштин багытын жана кесиптик даярдоо процессинин мисалында студенттердин экономикалык билим сапатын жогорулатуунун педагогикалык шарттарынын комплексин иштеп чыгуу жана ишке ашыруу боюнча эксперименталдык иштердин милдеттерин аныктоону максат кылып, анын натыйжалуу иштешин баалоонун негизги *көрсөткүчтөрү* аныкталган: *когнитивдик, маанилүү иш-аракеттик, коммуникативдик, позициялык.*

Билим берүү системасы аркылуу ишке ашырылып жаткан экономикалык билим сапатын жогорулатуу процессинде баалоонун негизги когнитивдик, маанилүү иш-аракеттик, коммуникативдик, позициялык көрсөткүчтөрүнүн *критерийлерин* белгилеген.

Изилдөөнүн жүрүшүндө изденүүчү келечектеги экономистердин билим сапатын, аналитикалык жөндөмүн, прогностикалык багыттоосун, рефлексивдик позициясынын пайда болуу деңгээлдерин калыптандыруу үчүн айрым академиялык дисциплиналардын потенциалдуу мүмкүнчүлүктөрүн изилдеген. Жүргүзүлгөн иштер болочок экономистердин жогоруда аталган деңгээлдерин калыптандыруу окуп жаткан бардык академиялык дисциплиналарды окуу процесинин жүрүшүндө болорун көрсөткөн. Бул жерде жалпы кесиптик жана предметтик циклдердин субъекттери маанилүү ролду ойнойт. Изилдөөчү тарабынан «Инновациялык менеджмент» жана «Бизнес-пландоо» дисциплинасында билим сапатын жогорулатууну калыптандыруу карталары иштелип чыккан (4-тиркеме).

«Көйгөйлүү окуу технологиясы», «Экономика» жана «Менеджмент» предметтери боюнча сабак өтүүдө колдонулду. Студенттердин прогностикалык багыттоочу жөндөмдөрүн өнүктүрүүгө негизделет.

«Көп баскычтуу тренинг» жаңы технологиясын «Инновациялык менеджмент», «Дүйнөлүк экономика» предметтеринен сабак өтүүдө колдонулган. Окуу материалынын тереңдигин жана татаалдыгын ар бир студент инсандык жөндөмдүүлүгүнө жана индивидуалдуу өзгөчөлүктөрүнө жараша кабыл алып, аналитикалык жөндөмдөрүнүн деңгээли, рефлексиялык позициясынын пайда болуу деңгээли калыптанат. Калыптандыруучу эксперименттин жүрүшүндө, сабактын максаттарына жана милдеттерине жараша, окутууда өбөлгө түзүүчү *түшүндүрмө-иллюстрациялык, проблемалык семинардын технологиясы* колдонулуп, салттуу билим берүү технологияларына өбөлгө болору аныкталган.

2. Изилдөөнүн жүрүшүндө жогорку окуу жайында, болочок экономисттердин билим сапатын жогорулатуу, билим деңгээлин, аналитикалык жөндөмүн, прогностикалык багыттосун, рефлексивдүү позициясынын пайда болуу деңгээлдерин калыптандыруу көйгөйүнүн иштелип чыгышы изилденип, ачылган.

Жүргүзүлгөн изилдөө изденүүчүгө төмөнкү тыянактарды чыгарууга мүмкүндүк берген:

ЖОЖдо студенттердин билим сапатын жогорулатууда окутуунун жаңы технологияларын колдонуунун теориялык изилденишин жана өзгөчөлүктөрүн системалаштыруу, билим берүүнүн эффективдүүлүгүн камсыз кылуу проблемасынын актуалдуулугун белгилейт. Изилдөөдө эмпирикалык, теориялык, методологиялык изилдөө методдорун колдондук. Студенттердин кесиптик даярдыгынын компоненти катары, экономикалык билимдин жогорку деңгээлине ээ адистердин экономика менен өндүрүшкө

болгон муктаждыгынын ортосундагы карама-каршылыктарды чечүү менен шартталган. Жаңы технологиялардын өзгөчөлүгү: студенттин жогорку өз алдынчалыгы, окутууну максималдаштыруу; студентти курчап турган дүйнөнү өз алдынча үйрөнүүгө (билимге) болгон табигый каалоосунун негизинде түзүлгөн окууга өзгөчө мамиле; студенттердин ар кандай окуу кырдаалында активдүү окуу ишмердүүлүгү үчүн шарттарды түзүү болуп саналгандыгынды; окутуу процессинде студенттерге, өтө тездик менен өзгөрүп жаткан дүйнөдө адис катары студенттин суроо-талабын сактоого жардам бере турган көндүмдөрдүн денгээлдерин калыптандырат. Экономикалык билим берүү процессинин бүтүндүгүн жана үзгүлтүксүздүгүн камсыз кылууда педагогикалык шарттардын концепциясы иштелип чыгып жогорку кесиптик окутуу процессине катышуучулардын аракеттери атайын уюштурулган иш-чараладын негизинде ишке ашырылган.

2. ЖОЖдо болочок экономисттердин билим сапатын калыптандыруунун модели жана педагогикалык шарттары иштелип чыккан. Студенттердин билим сапатын жогорулатуунун теориялык модели студенттердин билим сапатын жаңы технологияларды колдонуу аркылуу жогорулатуунун белгиленген стандарттарга жана мыкты үлгүлөргө туура келүүчү билим берүү процессинин жана анын натыйжаларынын жогорку сапатына жетишүү үчүн уюштуруучу, дидактикалык, методикалык, илимий ресурстарын бириктирет. Анализдин жыйынтыгында жогорку окуу жайлардын студенттерине экономикалык билим берүүнүн эффективдүүлүгүн педагогикалык жактан колдоо модели теориялык 20 жактан иштелип чыкты. Моделде структуралык-билим берүү тартиби, максаттуу, мазмундук, эффективдүү компоненттер; функционалдык-гностикалык, методикалык, контролдоочу болуп белгиленген. Бирдиктүү педагогикалык процессти ишке ашырууда пайда болгон шарттар бул изилдөөнүн предмети болуп саналат, башкача айтканда, бул маселени чечүүгө багытталган педагогикалык шарттар.

Иштелип чыккан педагогикалык шарттар: студенттерге экономикалык билим берүүнүн инновациялык мүнөзү; экономикалык контексттеги билим берүү чөйрөсүнүн алкагында ишмердикти ишке ашыруу; студенттердин кесиптик даярдыгы деңгээлинин жеке багытталган диагностикасын ишке ашыруу билим берүүнүн сапатын педагогикалык жактан камсыз кылуунун натыйжалуулугун жогорулаткан.

3. Эксперименттин жүрүшүндө алынган натыйжалар алдыга коюлган гипотезаны ырастап, изилдөө максатына жетти деген тыянак чыгарууга мүмкүндүк берет. Изилдөөнүн перспективасын аныктап жогорку окуу жайларынын студенттерине экономикалык билим сапатынын жогорулатууда

окутуунун жаңы технологияларын колдонуу менен студенттердин билим деңгээлинин жогорулаганын белгилейт. Студенттерге экономикалык билим берүүнүн эффективдүүлүгүн камсыз кылуу моделин ишке ашыруу адистин төмөнкү кесиптик жана жеке маанилүү сапаттарынын калыптанышын толук камсыз кылды: кубулуштарды көрүү жана сүрөттөө, алардын ортосундагы себептик байланыштарды түшүндүрүү, заманбап практикада алардын өнүгүү тенденцияларын белгилөө, жеке адамдын экономикалык жактан максатка ылайыктуу жүрүм-турумунун өзгөчөлүктөрүн талдоо, аналитикалык позициясынын калыптанышы, прогностикалык багыттоосу, рефлексивдик жөндөмүнүн пайда болушу. Ишке ашырылган эксперименталдык иштен көрүнүп тургандай, ЖОЖдо билим берүүнүн сапатын педагогикалык камсыздоону жакшыртуу бир катар уюштуруучу, окуу-методикалык, кадрдык, илимий-изилдөөчүлүк жана тарбиялык чаралардын комплексин ишке ашырууну билдирет. Мындай ишмердик студенттерди кесипкөй тандоо жана экзамендерди тапшыруудан тартып алардын карьералык өсүүсүнө жана турмушта өз ордун табуусуна мониторинг жүргүзүү менен аяктайт.

3. Изилдөөнүн жүрүшүндө автор негизги милдеттерди чече алган:

Изилдөөнүн илимий жаңылыгы, изилдөөчүнүн жекече салымы катары бүгүнкү күндө экономикалык адистиктеги студенттердин билим сапатын жогорулатууда окутуунун жаңы технологияларын колдонуунун педагогикалык шарттары жолдорун иштеп чыкканын эсептесек болот. Иште студенттердин билим сапатын жогорулатууда окутуунун жаңы технологияларын колдонулуш абалы жана билим сапатын өркүндөтүүнүн теориялык жана практикалык негиздери аныкталган.

Изилдөөчү өзүнүн негизги милдеттери катары Кыргызстандын жогорку окуу жайларында экономикалык адистиктеги студенттердин билим сапатын жогорулатууда окутуунун жаңы технологияларын колдонуунун ролун жана азыркы абалын иликтөөнү, маалыматтык технологияларды колдонуу аркылуу студенттердин билим сапатын өркүндөтүүнүн педагогикалык шарттарын иштеп чыгууну, **студенттердин билим сапатын жогорулатууда жаңы технологиясын иштеп чыгуу** жана анын натыйжалуулугун педагогикалык эксперимент аркылуу тастыктоого арналган.

Жогоруда айтылгандарды жыйынтыктоо менен диссертациянын төмөнкү жетишкендиктерин атап кетсек болот:

– ЖОЖдо студенттердин билим сапатын жогорулатууда окутуунун жаңы технологияларын колдонуунун теориялык изилденишин жана өзгөчөлүктөрүн системалаштырылган;

– студенттердин билим сапатын жогорулатуунун теориялык моделин жана педагогикалык шарттарды иштеп чыгылган;

– аныкталган педагогикалык моделдин жана шарттардын натыйжалуулугун эксперимент аркылуу текшерүү жана жыйынтыкталган;

– изилдөөчү тарабынан алынган теориялык жыйынтыктар «Инновациялык менеджмент» жана «Бизнес-пландоо» дисциплинасында билим сапатын жогорулатууну калыптандыруу карталары иштелип чыккан;

– «Көйгөйлүү окуу технологиясы», «Экономика» жана «Менеджмент» предметтери боюнча сабак өтүүдө колдонулган;

– студенттердин прогностикалык багыттоочу жөндөмдөрүн өнүктүрүүгө негизделген.

4. Изилдөөнүн теориялык жана практикалык жыйынтыктарынын баалуулугу. Студенттерге экономикалык билим берүү процессинин программалык-методикалык камсыздалышы боюнча жумушчу программа, текшерүүчү-диагностикалык материалдар, методикалык сунуштар) иштелип чыккандыгында; алынган натыйжалардын студенттерге билим берүү практикасында кеңири жайылтылышында, алардын ЖОЖдогу экономикалык адистикте билим алган студенттердин даярдыгынын эффективдүүлүгүнө оң таасир тийгизгендигинде турат. Изилдөөдөгү теориялык жоболорду жана тыянактарды жогорку билим берүүнүн сапат тутумдарын түзүүдө, кадрларды даярдоонун сапатын жогорулатууга багытталган билим берүү процессине педагогикалык моделдерди жана технологияларды иштеп чыгууда колдонууга болот.

5. Изилдөөнүн жыйынтыктарынын аныктыгы жана далилдүүлүгү төмөндөгүлөр менен негизделет: Изилдөөдө сунушталган экономикалык адистиктеги студенттердин билим сапатын жогорулатууда окутуунун жаңы технологияларын колдонуунун педагогикалык шарттарына карата иштелип чыккан технология натыйжалуу болоорун эксперименттин жыйынтыктары көрсөткөн. Эксперименттин жыйынтыктарын иштетүүдө жана талдоодо тиешелүү критерий колдонулуп, бул критерийдин көрсөткүчү алынган натыйжалардын ишенимдүүлүгүн толук тастыктап турат.

Мындан тышкары, натыйжалардын далилдүүлүгүн, аныктыгын маселеге тиешелүү кеңири илимий адабияттын объективдүү анализи, изилдөөнүн максатына ылайыктуу изилдөө ыкмаларынын колдонулушу да тастыктап турат. Натыйжасы жана жыйынтыгы коюлган маселенин фундаменталдуулугун, ачылып жаткан маселелердин ишенимдүүлүгүн жана баяндалышынын тереңдигин мүнөздөгөн изилдөө логикасынан келип чыккан.

6. Диссертациянын практикалык натыйжаларын пайдалануу боюнча сунуштар.

Изилдөөнүн натыйжаларын жана жыйынтыктарын пайдалануу боюнча төмөнкүдөй **практикалык, илимий-методикалык сунуштар** иштелип чыккан:

– ЖОЖдо студенттердин билим сапатын жогорулатууда окутуунун жаңы технологияларын колдонуунун теориялык негиздери ачыкталган;

– студенттердин билим сапатын жаңы технологияларды колдонуу аркылуу жогорулатууга өбөлгө түзүүчү теориялык модель жана педагогикалык шарттар иштелип чыккан;

– студенттердин билим сапатынын жогорулашы эксперименталдык иш аркылуу далилденген;

– теориялык жоболордун жана изилдөөнүн натыйжаларынын негизинде методикалык сунуштар иштелип чыкты, адисти даярдоодо дисциплиналар аралык билим берүү формаларын логикалык айкалыштырган блоктор түзүлгөн.

7. Изилдөөчүнүн жеке салымы. Изденүүчү тарабынан студенттерге экономикалык билим берүү процессинин программалык-методикалык камсыздоо максатында («Экономикалык теория», «Менеджмент», «Бизнес-пландоо», «Инновациялык менеджмент» дисциплиналары боюнча окуу-методикалык комплекстер, практикалык сабактарда колдонулуучу усулдар, методикалык сунуштар иштелип чыккан.

8. Изилдөөнүн жыйынтыктары. Жарыяланган эмгектер негизинен изилдөөнүн багытына туура келет, изилдөөнүн жыйынтыктары Кыргызстандын жогорку окуу жайларында, алыскы жана жакынкы чет өлкөлөрдө өткөрүлгөн илимий-практикалык конференцияларда апробацияланган. Изилдөөнүн темасына байланышкан 15 илимий макалада эл аралык жана республикалык илимий басылмаларда жарыяланган.

9. Диссертациянын мазмуну менен авторефераттын мазмунунун шайкештиги.

Авторефераттын мазмуну диссертациянын мазмунуна, анда коюлган изилдөөнүн максаты менен милдеттерине толугу менен дал келет. Автореферат кыргыз, орус тилдеринде бирдей мааниге ээ.

10. Диссертациянын мазмунундагы жана жазылышындагы кемчиликтер.

Диссертацияда көрсөтүлгөн жетишкендиктер менен бирге айрым бир кемчиликтер орун алган:

Жумуштун баалуулугун изилдөөнүн милдеттеринен байкаса болот ошол себептен, 3 милдет жумушту жупунараак көрсөтүп калган агы бир милдет катары окуу процессинде жаңы технологияларын колдонуунун методикалык же электрондук окуу-методикалык комплексин түзүү милдети каралса жумуш мындан да салмактуураак болмок.

1. ЖОЖдо студенттердин билим сапатын жогорулатууда окутуунун жаңы технологияларын колдонуунун теориялык изилденишин жана өзгөчөлүктөрүн системалаштыруу деп аталган бирок, жалпы эмес бир багытты белгилесе андан да жакшы болмок.

2. Студенттердин билим сапатын жогорулатуунун теориялык моделин жана педагогикалык шарттарды иштеп чыгуу- жалпы эле жазылбастан кайсы багыттагы студенттер өзгөчө белгилеп кетсе жакшы болмок.

3. Изилдөөдө педагогикалык шарттар белгиленген жаңы технологиялар колдонулган деп жазылат. Өзгөчө минор технологиясы деп жазылган, бирок, бул технология кандай функциялары бар толук жазылган эмес

Жогоруда көрсөтүлгөн кемчиликтер диссертациянын жалпы мүнөзүн түздөн-түз өзгөртпөйт жана анын баалуулугун төмөндөтпөйт.

11. Эмгектин Кыргыз Республикасынын «Илимий даражаларды ыйгаруунун тартиби боюнча жобонун» талаптарына туура келиши.

Машанова Айнура Сапарбаевнанын «Экономикалык адистиктеги студенттердин билим сапатын жогорулатууда окутуунун жаңы технологияларын колдонуунун педагогикалык шарттары аттуу темадагы изилдөөсү Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Улуттук аттестациялык комиссиясынын кандидаттык даражаны изденип алуу үчүн жазылуучу диссертацияга коюлган талаптарына туура келет, ал эми изденүүчү 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасына ээ болууга татыктуу.

**Расмий оппонент,
педагогика илиминин кандидаты,
доцент**

С.С. Эрдолатов